

**Magiczny
Kraków**

Szczepionki ratują życie - trwa Europejski Tydzień Szczepień

2025-04-30

Od 27 kwietnia z inicjatywy Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) obchodzony jest Europejski Tydzień Szczepień. To doskonała okazja, aby przypomnieć o znaczeniu profilaktyki zdrowotnej i roli szczepionek ochronnych.

Lekarze nie mają wątpliwości – szczepionki, obok antybiotyków, są jedną z największych zdobyczy medycyny. Historia szczepionek sięga XVIII-go wieku, kiedy to brytyjski doktor Edward Jenner opracował pierwszą na świecie szczepionkę przeciwko ospie prawdziwej. W toku rozwoju medycyny przez kolejne setki lat naukowcy wynaleźli wiele innych szczepionek chroniących przed różnymi chorobami zakaźnymi i ich powikłaniami.

W ostatnich latach, zwłaszcza w okresie pandemii COVID-19, rola szczepionek wzrosła, jednak równocześnie WHO apeluje, że wyszczepialność społeczeństw spada, szczególnie na obszarach miejskich. Powoduje to pogarszanie się zdrowotności i narażanie na rozprzestrzenianie się chorób, którym z powodzeniem można zapobiegać poprzez szczepienia. Przykładem takiego stanu jest występujący w Polsce wzrost zachorowań na krztusiec.

Dlaczego warto?

Szczepionki chronią zdrowie i życie populacji, służą zapobieganiu chorobom zakaźnym oraz łagodzeniu ich przebiegu, zwłaszcza u małych dzieci. Celem podania szczepionki jest wywołanie odporności organizmu na określoną chorobę – organizm uczy się rozpoznawać i zwalczać patogeny.

Dzięki szczepionkom udało się wyeliminować wiele chorób zakaźnych, które wcześniej powodowały kalectwo lub śmierć. Historia świata zna wiele przypadków pandemii, które dziesiątkowały ludzkość. Dzisiaj możemy się skutecznie przed tym chronić z pomocą szczepionek. Aktualnie stosowane szczepionki przechodzą szereg badań klinicznych, spełniają standardy jakości, są nowoczesne, bezpieczne, skuteczne i dobrze tolerowane.

Na jakie choroby?

Aktualnie dysponujemy szczepionkami na różne choroby, zakażenia wirusowe i bakteryjne, takie jak m.in.: grypa, odra, różyczka, świnka, ospa wietrzna, krztusiec, gruźlica, tężec, błonica, COVID, HPV, RSV, pneumokoki, meningokoki, rotawirusy, kleszczowe zapalenie mózgu, półpasiec, wirusowe zapalenie wątroby typu A i B, polio, HIB, dur brzuszny, cholera, wścieklizna, choroby tropikalne.

Program szczepień ochronnych (PSO)

Powszechne programy szczepień funkcjonują na całym świecie. W Polsce Ministerstwo Zdrowia corocznie ustala program szczepień, który obejmuje bezpłatne, powszechne szczepienia obowiązkowe dla dzieci i dorosłych oraz zalecane (odpłatne). Rekomendacje wynikają z analizy krajowych danych o zakażeniach i zachorowaniach na choroby zakaźne. W Polsce PSO jest realizowany od pierwszych dni

życia noworodka. Szczególną opieką objęte są też kobiety w ciąży i seniorzy. Ponadto wiele samorządów realizuje indywidualne programy szczepień skierowane np. do seniorów.

Odporność populacyjna

Powszechne szczepienia podnoszą tzw. odporność populacyjną, co ogranicza rozprzestrzenianie się chorób, a w efekcie chroni wszystkich ludzi, także tych, którzy z różnych względów mają osłabiony układ odpornościowy i nie mogą się szczepić. Przykładem skutecznego wyeliminowania dzięki szczepionkom groźnego zakażenia jest wirus polio, który powoduje chorobę Heinego-Medina. Od ponad 40 lat nie odnotowano w Polsce zachorowania na polio.

Na czym polega szczepienie

Szczepienie ochronne jest świadczeniem zdrowotnym z zakresu profilaktyki. Polega na podaniu zdrowemu pacjentowi preparatu leczniczego przeciw chorobie zakaźnej. Szczepionki to produkty pochodzenia biologicznego, które zawierają antygeny zdolne do wywołania określonych procesów immunologicznych, przyczyniających się do powstanie trwałej odporności.

Szczepionki mogą być podane poprzez iniekcję (zastrzyk) lub w formie doustnej.

Szczepienie poprzedzone jest badaniem lekarskim, na podstawie którego lekarz kwalifikuje pacjenta do szczepienia lub decyduje o jego odroczeniu. Ważne jest, aby w chwili szczepienia pacjent był zdrowy, nie miał infekcji lub innych poważnych dolegliwości, które osłabiłyby działanie szczepionki lub wywołały nieprawidłową tolerancję szczepionki.

Gdzie się zaszczepić?

Szczepienia ochronne są realizowane przez podmioty wykonujące działalność leczniczą, które udzielają świadczeń medycznych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, np. przychodnie, szpitale, apteki. Rodzaj i terminarz szczepień warto skonsultować z pediatrą (w przypadku dzieci) lub lekarzem rodzinnym (w przypadku dorosłych). Natomiast osoby, które planują podróż do krajów podwyższonego ryzyka zdrowotnego powinny przed wyjazdem zasięgnąć konsultacji lekarza medycyny podróży i rozważyć skorzystanie ze szczepień na choroby tropikalne.

Zdrowie w pełnym wymiarze

Pamiętajmy o ochronie, jaką dają nam szczepienia. Korzystajmy z powszechnego, bezpłatnego programu szczepień ochronnych. Szczepienia są tak samo ważnym elementem zdrowego stylu życia jak dieta, aktywność fizyczna, odpowiednia ilość snu czy unikanie stresu. Dbajmy o zdrowie swoje, najbliższych, dzieci i seniorów – całego społeczeństwa.

Materiały edukacyjne WHO:

- Błonica – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)
- Wirus HPV i rak szyjki macicy – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)
- Odra – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)

**Magiczny
Kraków**

- Polio – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)
- Rotowirus – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)
- Szczepienia przed ciążą i w trakcie ciąży – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)
- Tęžec – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#)
- WZW typu B – co trzeba wiedzieć – pobierz plik pdf: [PL](#), [UKR](#).